

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

0 nemčurski „lojalnosti.“

„Nemčurska lojalnost je kakor strah: govori in piše se mnogo o nji, a ne pokaže se in videti je ni nikdar.“ Tako nam je rekel prijatelj, ko je na dan pogreba cesarja Ferdinanda hodil po Ljubljani in se zastoj oziral po kakem znamenju, da glavno mesto kranjske dežele ta dan žaluje z drugimi mesti, z vsemi deželami vred; le raz slovenske čitalnice je vihrala črna zastava, drugod pa je bilo vse navadno; čutili smo, da je mesto v nemčurskih rokah, kajti niti na „rötovžu“, niti na poslopji deželne vlade ni bilo videti nobene zastave. Pa tudi drugje, kjer sicer pri vseh prilikah mrgoli vsakovrstnih, le ne slovenskih zastav, je bilo vse golo. Ko bi bil n. pr. pruski cesar ali Bismark umrl, bi bila gotovo v kazini brž črna zastava na srednjem drugu.

Ravno tako se pri slovesni črni maši za ranjcem cesarjem ni vdeležilo nobeno nemčursko društvo, dasiravno jih imajo več kot jih treba. Zopet je bil edini le slovenski „Sokol“, ki je poslal deputacijo k tej maši. To je že vse znano, vendar moramo tu še enkrat omeniti, da osvetimo malo lojalnost tiste svojati, ki se tako rada sama „ustavoverno“, „cesarstvu zvesto“ imenuje.

A ne samo zdaj, vselej so pokazali nemčurji svojo „lojalnost“ na jako čuden način. Ko je l. 1870 peljal se sedanji cesar memo Ljubljane in so ga šli načelniki uradnih in velika množica ljudi na kolodvor čakati, takrat je zopet slovenski „Sokol“ se odlikoval s krasnimi bakljami; nemčurski „turnarji“ so bili skonca prišli brez vse svečave, še le ko je jel „Sokol“ prižigati svoje baklje, so tekli tudi oni po svečice in jih prižgali. Pa to ni bila glavna reč; bolj ko to je moralo žaliti vsacega zabavljanje po njihovih časnikih, ko je cesar pomilostil Ježičane zaradi znanih nemčurskih pretefov na Gradu zaprte. Takrat je dospela nemčurska „lojalnost“ do vrhunca, namreč do nevolje nad cesarjem, ktera se je po listih njihovih le toliko skrivala, da jo je lahko vsak med vrstami bral. Z besedo so pa kar javno izrekli nevoljo zaradi pomilostitve nesrečnežev, zlasti kedar so bili med seboj. To je znano in se nekoliko bere po tedanjih slovenskih listih.

Iščimo nemčurske „lojalnosti“ dalje! Znano je, da priprosto ljudstvo naše vlade ne loči od cesarja. Ono misli, da davke cesarju plačuje, da cesarju plačuje uradnike, vojake itd.; misli, tudi, da cesar za vse vé, kar se zgodi, da on odločuje davke, sploh ljudstvo misli, da je cesar in ministerstvo ali vlada vse eno. Naše ljudstvo pa je vdano cesarju kakor maloktero, ljubi ga resnično in upa na nj, na njegovo pravičnost in milost. Če pride kaka postava na dan, ki je za ljudstvo

novi breme, potem je žalostno, ker ne ve, kdo postave dela.

Kaj pa naši nemčurji? Oni, ki dežele in ljudstva ne poznajo in nočejo poznati, ki imajo pri vsem svojem početju le sebične namene, si prizadevajo na vso moč ljudstvu vrniti svoje ljudi za poslance; ti pa potem, ko so in če so voljeni, pomagajo nemškim liberalcem kovati slovenski narodnosti in vernosti nasprotno, sovražne postave. S tem, to je jasno, pa zapeljujejo ljudstvo, da bi zgubilo trdno vero do cesarja in — — — Je to mar „lojalnost“, ktero imajo nemčurji na jeziki in v svojih listih, v srcu pa ne?

Pa ne le priprosto ljudstvo, tudi vsi Slovenci sploh so vdani cesarju, njegova osebnost jim je najčastitljivejša med posvetnimi osebami. To so pokazali vselej, pripravljeni so vsigdar za cesarja iti v ogenj in boj, mu žrtvovati blago in kri, kakor domovini svoji in Avstriji. Ali je po tem „lojalno“, če naši nemčurski senčniki in renegati skušajo nas črniti na najvišem mestu, češ, da smo sovražniki cesarstva, celó cesarske rodovine? Ali je „lojalno“ njihovo postransko pogledovanje v ono deželo, kjer vlada rodovina Hohenzollerska, če pri vsaki priliki povzdigujejo cesarja Viljema v nebo, če največje sovražnike Avstrije in Habsburške rodovine v zvezde kujejo, če vedno kriče po pesmi „Wacht am Rhein“, cesarsko pa le poslušajo, kedar to ni drugače? Ali je lojalno, če zatirajo katoliško vero, da-si dobro vedó, da ji je ravno cesarska rodovina iz srca vdana?

Toda čemu bomo iskali pri ljudeh, ki so renegati postavši z domoljubjem vse čednosti zadušili v srcu, tako blage reči, kakor je prava lojalnost, vdanost do cesarja in njegove rodovine? Na osatu ne rastejo smokve, na trnji ne grozdje, tako tudi ni pri nemčurjih in renegatih iskati blagih lastnosti, najmanj pa najblažje: lojalnosti. In res, zgodovina avstrijska kaže na vsaki strani, da so bili le prvotni narodi, Slovani in tisti Nemci, med kterimi ni bilo še plevla sedanje spridenosti, vselej rešitelji cesarstva; saj je znano, da je marsikak cesar, med njimi ravno umrli Ferdinand, pred Dunajčani iskal in našel varstva in zavetja pri Tirolcih in da je pozneje pobegnil med Slovane na Moravsko ter do zadnje ure potem bival med Slovani na Českem; znano je, da so slovenske vojaške čete večkrat rešile Habsburške vladarje, ko je med Nemci pokazalo se izdajalstvo.

In vkljub vsemu temu se drznejo nemčurji očitati nam nelojalnost, ker nam vlada ni po volji, ker se nočemo podati tisti stranki, ktero so spravile sedanje nenaravne razmere slučajno na oder. Cesar sam se je pri svojem potovanju med Slovani prepričal, da več navdušenosti zá-nj in za njegovo rodovino ni nikjer najti, kakor ravno pri njih; potovanje

njegovo po Českem in Dalmaciji mu bo gotovo ostalo vedno v prijetnem spominu. Obrazi Slovanov pod ministerstvom njim nikakor prijaznim niso ravno veseli. A vendar so se sicer tužni obrazi njihovi brž razveselili, vsa žalost je bila v zadnji kot potisnjena, ko so zvedeli, da mili vladar sam biva med njimi, ko so zagledali njegovo vzvišeno obličje, iz kterega jim je zasijal žarek boljše prihodnosti. Nemčurji pa so se nad takimi izkazi prave lojalnosti, popolne vdanosti in iskrene navdušenosti vsaj na tihem jezili, bojé se, da ne bi cesar spoznal, da Slovani niso tako črni, kakor si jih oni malati prizadevajo. Ljubše bi jim bilo, ako bi bilo potovanje cesarjevo med Slovani tiho, ako bi ga bile sprejemale le civilne in vojaške oblasti. Ali je taka misel lojalna?

Lahko bi še več luči prižgali, ki bi razsvetlile nemčursko „lojalnost“, saj se nam jih ne manjka. Vendar je že to, kar smo navedli, dokaza dovolj, kaka je ta „lojalnost“ nasproti pravi lojalnosti, kakoršna se nahaja le pri nespacenih, nepreslepljenih narodih, kakor so Slovani in nepokvarjeni Nemci. Toraj naj bo za zdaj zadosti. Če nas bodo nemčurji zopet napadli, jim bomo še krepkeje odgovorili.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. julija.

Avstrijske dežele.

Cesarjevič Rudolf, ki je bil nekoliko zbolel, je skoro že popolno ozdravel.

Dunajska vlada je vsled člankov „Politike“ in „Gaz. Nar.“, ki priporočate zedinjenje vsih vladi nasprotnih strank, hudo vznemirjena. Kajti le predobro ve, da sedanja sistema mora propasti, če se posamezne stranke zedinijo o skupnem programu, pa ne o skupnem političnem programu za vse narode in kronovine avstrijske, ampak o skupnem stopanju, da se doseže namen, kterega vsi želé, namreč vladanje zares svobodnih, narodom prijaznih samoupravnih načel. To zedinjenje pa ni ravno pretežko, zato se pa vlada tako zelo boji vedevši, da napad mnogobrojnih nasprotovanih trum jo mora zadušiti. Opozicija namreč ni majhna in kumrna kakor stranka ustavoverna, ki ima zaslonbo le pri narodnih liberalcih nemških, ampak svojo moč dobiva od vsih narodov avstrijskih, kterih eni so ji vsi vdani. Ko se tedaj zedinimo o skupnem programu, piše „Politik“, se ne bodo le posamezne čete zbrale okoli naše zastave, ampak pričelo se bo celo narodno preselovanje, da se prostor naredi čisto novemu redu.

Brnski tovarnarji pa delavci se še zdaj niso porazumeli. Nekteri tovarnarji se hočejo z delavci pogoditi o izdelkih za zimo, ki bi bili v treh tednih dovršeni, delavci pa zahtevajo trdno pogodbo za vse izdelke.

Na Ogerskem je dosedaj izvoljenih 381 poslancev, med temi je 311 liberalcev, 29 skrajnih levičnikov, 19 konservativcev in 23 narodnjakov.

Vnanje države.

Nemški cesar je 14. t. m. zvečer prišel v Solnograd. V Mnihovem ga je pozdravil kralj bavarski in Bismarkovci pričakujejo, da vsled tega bodo rodoljubi bavarski volili nerodoljubno.

Na Bavarskem so se 14. t. m. pričele prvotne volitve, iz katerih se bode prav natanko vedelo, katera stranka bode v dežel-nem zboru imela večino. Vrednik bavarskega „Vaterlanda“, dr. Sigl, ki je še zmirom v Solnogradu zaprt, ne bode kandidoval v Mniho-vem, kakor doslej, ampak v okraju Stadtamhof.

Francoska narodna skupščina je ovrgla volitev bonapartovca Bourgoinga. Rouher je zahteval, da naj se volilci Nie-vreski v 20 dneh skličejo k novi volitvi.

Srbska narodna skupščina se prične 27. avgusta.

O hercegovinski ustaji poroča „Obzor“, da se je pričela vsled usmrtenja 4 krščanskih občinskih predstojnikov. Ustajniki so razpeli avstrijsko zastavo. Generalmajor Jovanovič se je podal v Matkoviče, knez Nikica pa je svojim vojakom prepovedal prestopiti mejo, in smrt zažugal vsem, ki bi to storili.

Iz Španjskega se vradno poroča, da so Alfonsisti skoro čisto vničili vojno Dorregarayevo, kteremu ni bilo mogoče pro-dreti v Navaro, ampak se je moral vrniti v Barbastro. Po poročilih karlistiških pa je vse drugače. Dorregaray je že dalj časa na-meraval podati se v Katalonijo in je v Can-tavieji pustil le toliko vojakov, kolikor jih je bilo treba, da so Jovellarju nagajali, dokler je Dorregaray prišel čez Ebro. Prepeljal se je v čolnih generala Jovellarja ter zedinil se s Castellsem pri Tardienti, kjer se vežejo železnice, ki peljejo v Huesco, Bar-celono, Lerido in Zaragozo. Najpreje je zvedel kralj Alfons, kje je Dorregaray, po tele-gramu, kterega mu je Dorregaray sam po-slal. Da se Karlistom ne godi tako hudo, kakor se iz Madrida poroča, pripoznavajo celo liberalni listi. Berolinski „Nat. Ztg.“ se od francoske meje piše, da reč Karlistov še nik-dar ni bila tako ugodna kakor je sedaj. Nji-hova žrtovalnost in fanatična (?) vdanost nji-hovih privržencev pomaga jim čedalje bolj na-prej, mlačnost pa sumljivost v drugem taboru pa je kriva, da z najboljšimi pripomočki nič ne opravijo.

Izvirni dopisi.

Iz Starelake, 12. julija. — V ne-deljo, 11. t. m. je imelo tukajšnje politično društvo prvokrat zbor. C. k. komisar nas ni počastil s svojo navzočnostjo. Predsednik, preč. g. dekan, pozdravi zbor s starim častitljivim kršanskim pozdravilom. V svojem nagovoru omeni, kako si vse prizadeva v posameznih državah zlasti od 1848 leta za napredek in omiko, za povzdigo ljudskega in državnega blagora. Toda nikjer ni videti blazega, rodo-vitnega vspeha. Ljudstva so nezadovoljna, da-vek vedno raste, uboštvo se širi, spridenost in razuzdanost življenja je čedalje večji. Kaj je temu vzrok? Brezverska načela, po kterih ho-čejo dandanes vravnati družbinsko življenje. Brez Boga hočejo živeti in srečni biti; zato pa manjka povsodi blagoslova božjega. To se ne bo obrnilo na bolje, dokler se svet zopet ne vrne k Bogu. Ljudski blagor se doseže le

po tisti poti, ki nam jo kažejo božji nauki in le z božjo pomočjo.

To spoznanje širiti in vtrjevati je naloga in namen tukajšnjega političnega društva.

Ko je g. predsednik v potrjenje svoje iz-jave o rastoči moralični spridenosti še v misel vzel škandalozne dogodke graških in linških dijakov, poprime besedo društveni tajnik, ter v daljši razpeljavi dokazuje, da ima slovenska duhovščina popolno pravico in dolžnost, vdele-ževati se političnega delovanja.

G. podpredsednik, grajščak Detelja, šiba brezverski značaj šolskih postav, dokazuje, da po njih sme Jud biti učitelj slovenski mla-dini, in da se že molitev prepoveduje v šoli.

Med navzočimi je bilo tudi nekaj taci, ki so bili pri zadnjih, slaboznanih volitvah za svoje glasove ogoljufani in so tudi pritožbe vložili zavoljo tega. Pravo je toraj zadel dru-štveni odbornik, loški župan g. Bl. Mohar, da je povedal, kaki vspeh so imele te pritožbe. Povedal je tudi, da tisti okrajni glavar, ki je pri zadnjih volitvah se najbolj postavno ob-našal, zaslužil je — pokoj. Zatrjuje še s krepko besedo navzočim, naj bodo pazni in previdni takrat, ko imajo opraviti s kako volitvijo.

G. predsednik priporoča še milodarnega cesarja Ferdinanda vsem v blag spomin in zbor je končan. Razišli smo se s zagotovilom, da se zopet kmalo snidemo. Že zdaj je ob-ljubil odličen odborov ud, da bode pri prvem zboru pojasnil stan zemljiščine cenitve, ki se v loškem okraju marljivo vrši.

Iz Cerknice, 14. julija. Dokler člo-veku strast še ni popolnem preslepila pameti, je še zmerom nekaj upanja, da se bode res-nici vdal vsaj potem, ko bode prišel do nje-nega spoznanja. Tega upanja pa pri tukajšnjem botru, g. A. Obrezi, nimamo. Kar smešno je, kako ta gospod v nekem „poslanem“ „Slov. Naroda“ št. 154 sebe in svojo zmoto zagovarja. Iz vsega se vidi, da mu je jako hudo, in da bi se že rad vdal, ko bi ne bilo to zoper nje-govo „liberalno“ čast. Zato pa skuša sedaj pred svetom se oprati s tem, da hoče vse g. dekanu na rame zvaliti, češ, da mu le-ta ni prav stavlil vprašanja zaradi papeževe nezmo-tljivosti. Vsakdo pa ve, tudi g. O., da, ako se govori o papeževi nezmotljivosti kot „ver-skeje resnici“, in ako se dotično vprašanje za-stavi v taci okoliščinah in v tako resnem trenutku, kakor je bilo stavljeno g. botru, se more vzeti papeževa nezmotljivost le v tistem smislu, v kterem jo je zadnji cerkveni zbor razglasil kot versko resnico. Naj se g. O. tedaj nikar tako nevednega ne dela! On, ki se tako rad baha s svojo učenostjo, kteri ve še celo citirati papeževa pisma (gl. „Slov. Narod“ št. 153), on, ki mu je bilo od g. kap-lana E. pri neki priliki natanko razloženo, v kterem smislu se jemlje papeževa nezmotljivost, — hoče kar naenkrat neveden postati?! Ne, ne, g. O., nikar se tako ne ponižajte! to ni prava ponižnost, ker za-njo tiči nekaka — zlobnost. Če ste pa res tako veren katoličan, kakor se svetu sedaj slikate, zakaj g. dekana niste opomnili, da naj Vam vprašanje drugače zastavi? Zakaj niste kar naravnost spoznali, da le v tem smislu, v kterem jo je cerkveni zbor kot versko resnico razglasil, verujete v papežovo nezmotljivost? Zato, ker Vaša „zdrava pamet“ zoper to protestira! Kaj ne?

Gorko zaušnico je pa vendar-le pripeljal g. O. vsemu katoliškemu v nezmotljivost pa-pežovo verujočemu svetu! Saj je dokazal v „Slov. Nar.“, da se je zmotil ali Klement XIV., ali Pij VII., kterih prvi je red jezuitov odpra-vil, drugi pa spet vpeljal. „Jasno je toraj

kakor beli dan“, pravi g. boter, da eden teh dveh gotovo ni bil nezmotljiv. — Ko bi imeli mi še „zdravo pamet“, bi se smejali temu do-kazu botrovemu, ker pa naša pamet že močno boleha, se ne upamo; sami pri sebi si pa mi-slimo, da so papeži nezmotljivi le v verskih in n ravnih resnicah, nikakor pa ne v disciplinarnih ali drugih določbah. Kak red odpraviti ali vpeljati, se ne dotika niti verskih niti uravnih resnic. Tako bi mi sodili po svojej, se ve, da „bolnej“ pameti. — Pri ta-kem tehtnem dokazovanju učenega cerkniškega botra gotovo ni bilo drugače mogoče, kakor da g. kaplanu E., kteremu je g. O. tako do-kazoval, „vidno ni bilo kaj prijetno ter je re-kel častitljivo, da ni navajen v krčmi pogovar-jati se o taci svetih rečeh“. („Sl. N.“ 153). Da je g. E. prav imel, ko mu je to rekel, sprevidi vsak, ki nima ravno tako „zdrave“ pameti, kakor gospodje liberalci, kako se pa g. kaplan boji veleučenega g. O. in njegove učenosti, je le-ta menda že skusil.

Izpod Učke, 12. julija. „V tem stoletju drugod cerkve poderajo, a v Rukavcu delali bodo novo“, tako se je čudil te dni neki liberalni Volovščak, čuvši, da se ima brzo početi zidanje nove hiše božje v Rukavcu na Kastavščini. 5. t. m. po-ložili in blagoslovili so temeljni kamen preč. g. Vekoslav Vlah, dekan kastavski, z obredi navadnimi pri takih slovesnostih in s tim od-valili velik kamen od srca skrbnega in marlji-vega duhovnega pastirja g. Janca, kakor se je sam izrazil v napitnici storjeni odličnim gostom. Prav ima, ker ako je sploh vsaki početek težek, težji je početek zidanja nove cerkve, posebno v naših krajih, kjer nimamo ne kapitalistov, ne velikoposestnikov, ampak kmete male, da malokterega njegova zemlja hrani, ampak mora iti vsako leto, kader je domače delo kolikor toliko podelano, s trebuhom za kruhom po svetu.

Obris cerkve je storjen po cerkvici na Rožniku pri Ljubljani, in ker bo jako pro-storna, skoraj še enkrat večja, kakor je bila stara cerkev, bodo se ve da, stroški tudi ve-liko, ali to g. Janca ni prestrašilo, z zaupanjem v Boga in verski čut svojih faranov in s po-gumnim srcem lotil se je dela, ktero ima biti krona njegovih zaslug za Rukavac, zdaj kraj imeniten in ponosen na sebe, a pred dohodom g. Janca zapuščen in nikomur poznan, kar nam priča kratek pregled zadnjih let. Pred g. Jancem ni bilo stalnega duhovnega pastirja v Rukavcu, ob nedeljah hodil je maševat kaplan kastavski, ako slučajno niso mogli dobiti kakega omirovljenega duhovna.

Hiše ni bilo za stanovanje niti za šolo in g. Janec je podučeval otroke na nekem skednju, kjer smeti ni bilo potreba ven nositi, padale so same skoz špranje med deskami, tudi zračiti ni bilo šole potreba, ker so bile mesto okenj manje, mesto vrat pa ena večja luknja; kaj ne, idilično stanje! Menim, da misijonarji pri ameriškanih divjaki prišedši v rukavaško staro šolo, mislili bi, da so prav v domačem kraju. Ako pa sedaj prideš v Ru-kavac, najdeš krasno stanovanje za dva du-hovna, in prostorno šolo, vse pod eno streho, veličastno hišo duhovsko, kakoršne ni daleč in široko, mislim, da v vsi tržaški škofiji ne. Trebalo pa je zato od strane gosp. duhovnika mnovega nagovarjanja in tekanja, skrbi in truda, kar je za g. Janca tim težavnije bilo, ker je ves čas sam oskrbljeval duhovno pastirstvo in šolo. Sam presvitli cesar cenili so visoke njegove zasluge, počastivši ga že pred 9 leti z zlatim križcem za zasluge. Že to bi mo-

ralo storiti g. Jančevo ime nepozabljivo v Rukavacu, ali on je hotel vse dovršiti, podstopil se je najtežjega dela — nove cerkve. K temu delu želi mu gotovo vsak mnogobrojnih njegovih prijateljev in znancev po srečnem početku urno in neprestano napredovanje, dober in popolen izvršitev do veselega vidjenja na Rukovacu k letu.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. julija.

(Političnega društva „Sloge“), ki se je po razrešenju katoliško-političnega društva tukaj snovalo, deželna vlada ni dovolila. Med drugim ji ni prav, da hoče društvo po svojih pravilih tudi po deželi napravljati shode. Pravila tukajšnjega društva mladoslovenskega, kolikor vemo, obsegajo ravno to določbo, pa se vlada nad njo ni spodbikala, menda za to ne, ker je prepričana, da z mladoslovenstvom okrepuje nemčursko liberalstvo po deželi.

(„Tagblatt“) piše, da je godnjo preskušnjo na tukajšnji gimnaziji delalo le 16 učenec, vzdelalo pa le 9. Radi bi vedeli, kje ta list domače novice pobira, ker tako napačno poroča.

(Matica slovenska) je v četrtek 15. t. m. imela 34. odborovo skupščino, v kateri je bil razun 15 domačih tudi vnanji odbornik gosp. Parapat. Knjige za letos odmenjene se pridno natiskujejo. Telegrafije, ktera bode z mnogimi podobami za ude pridjana Letopisu, tiskalo se bode 200 zvezkov tudi posebej za prodaj. Tomanov životopis z vpletenim popisom Josipine Turnogradske in narodno-političnim delovanjem njegovim bode gotov do konca vinotoka ter se z zbirko njegovih nenatisnjenih pesem in nekaterih boljših iz Glasov domorodnih da na svetlo prihodnje leto. Cafova zapuščina ni nobene posebne vrednosti in se prepusti v porabo vredovatelju slovensko-nemškega slovarja Wolfovega. Terstenjakove razprave o Venetščini naj v rokopisu poprej presodi odsek. Matičino leto XI. naj se šteje brez doplačevanja do konca decembra in z januarjem 1876 prične XII. leto. Povabila za Costov spominek naj se razpošljejo poverjenikom, kateri naj blagovolijo pobirati doneske. Po svetu zadnjega občnega zbora in sklepu poslednje skupščine odboro ve se je Matičnih knjig nekaterih v nekaj večem številu darovalo na prošnjo prof. J. Marna gimnazijalcem ljubljanskim že pred sklepom šolskega leta, sedaj pa celovskim na prošnjo prof. Kleinmajerja, akademičnemu društvu v Zagreb itd. Ker so odpravljene premije pri šolski mladini in celo najboljši dijaki ne dobijo nobenih daril, pač prav stori Matica, da po darovanih knjigah budi učence k veselejšemu domoljubnemu delovanju, in tudi obdarovani mladenči bodo gotovo hvaležni prebirali jih sebi v prid, slovstvu domačemu v pospeh ter književnemu društvu na slavo.

(„Sokol“) ima jutri v nedeljo 18. t. m. ob 2. uri popoldne izlet na Dobrovo.

(Keglanje v čitalnici) na korist čitalničnega orkestra je bilo predvčeranjem dokončano. Kegljanih je bilo okoli 2700 serij, čistega dohodka bo menda nekaj čez 300 gld.

(Mertvaško glavo) še vso prsteno so 14. t. m. na vse jutro našli na stebru pod mesarskim mostom, ter odnesli na „rotovž“. Najbrže jo je kak šaljivec (?), ki pa ne ve, da s takimi rečmi se ne sme šaliti, iz kakega pokopališča tje prinesel.

Razne reči.

— Glasoviti Vincencij Fer. Klun je 15. t. m. umrl v Karlovih varih na Českem.

— Duhovske spremembe. V ljubljanski škofiji: Č. g. Krašovic Anton, fajm. v Adlešicah, se podá v pokoj; fara je razpisana 10. jul. Dobrovska fara je razpisana 8. jul.

V goriški nadškofiji: Č. g. Blaž Gerča, kaplan v Kobaridu, je prestavljen za vikarija v Čepovan, in gospod Jožef Filipič ostane v Doberdobu. — Č. g. Simon Hrast, brat ranjkega dr. Janeza Hrasta, je pretečeno soboto po dolgi bolezni previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb v nedeljo je bil prav slovesen, vdeležilo se je mnogo duhovščine iz mesta in redovniki.

V lavantinski škofiji: Č. g. Janez Sparhakel je postal župnik pri sv. Ožbaltu za Dravo.

— Gregorijev koledar je sedaj vpeljal tudi namestni kralj egiptčanski. Želeti bi bilo, da bi tudi Rusi in sploh vsi Grki posnemali njegov zgled ter ne zametovali splošnjega koledarja samo zarad tega, ker ga je neki papež vpeljal.

Poduk

zastran razstave učnih pripomočkov, ki se ima napraviti v Gorici in Poreču o jesenskih počitnicah 1875.

I.

Razstava bo obsegala:

- a) reči za oskrbovalnice malih otrok in otroških vrtov,
- b) učne pomočke (učila) in šolska dela ljudskih učilnic,
- c) obrtnjskih in drugih strokovnih šol,
- d) zavodov za gluhome.

II.

Od omenjenih učilišč in zavodov pričakuje deželna šolska oblastnija:

- A) Risarij, stavbenih in situacijskih načrtov ali pa kalupov.
- B) Učnih pomočkov, ki se na teh učiliščih upotrebujejo.
- C) Izdelkov učenskih.

ad A. Kar se tiče načrtov onih učilišč, želi c. k. deželni šolski svet videti zastopane samo take, kateri, v čemur koli si bodi, druge presegajo.

Naslovi na kartonih, ki zaznamujejo narisano stvar, naj bodo prosti (kratki).

V to vrsto spadajo tudi: oprava, mize, skrilne pisnice, klopi, pisalniki itd. dotičnega učilišča, ktere reči, če so v katerem oziru zanimive, naj se pošljejo v naravni velikosti ali na njihovi kalupi ali na kartonih narisane.

Tako naj se tu ozir jemlje na: priprave za prezračevanje (ventilacijo), za kurjavo v šolah, na načine razsvetlevanja soban, na stranišča, posode za vodo učencem namenjeno, na kópeľjne naprave za otroke v varovalnicah in šolah, na črnilnike, svinčnike, in pisniške ročnike, in na naprave za pisanje ali risanje.

ad B. Učila so knjige ali drugi učni pripomočki.

Bukve, ki so vpeljane v učiliščih in zavodih, ali ktere se imajo nasvetovati, da bi se vpeljale, pošljejo dotični založniki ali pisatelji sami na razstavo.

Tako pošljejo lahko tudi društva, ktera izdajajo knjige v razširjanje ljudske omike, ali knjige mladini ali posebnim vrstam ljudi v poduk in izpodbudek — zadevna svoja dela ali zaznamke (kataloge) že izdanih knjig.

Kar se tiče druge vrste učil, štejejo se k njej sosebno taka:

1. katerim je namen, učencem uk zljajšati, n. pr. priprave za prvotni poduk o čitanji, računske priprave, priprave za polajšavo pri nauku o muziki i. dr. t. r., ali

2. taka, ktera imajo služiti v to, da se učenci po ogledovanji stvari sami ali po kalupih in podobah napeljujejo, da si dotično reč mislijo prav tako, kakor je,

3. priprave za polajšavo vzajemnega poduka. V to vrsto spadajo:

- a) Veronauk: verske podobe;
- b) branje: tabele, metode in abecede, predalčki za črke;
- c) pisanje: metode in kalupi;
- d) računstvo: računske priprave, sistem utéž in mér, aritmetika obrnjena na praktično življenje, tabele za utéže in mére, zbirke utéž in mér;
- e) zemljepisje in zgodovina: ilustracije k zemljepismu in zgodovinskemu uku, nazidne tabele, reliefni zemljevidi, atlanti, zemeljske kroglice, telurji in lunarji;
- f) risanje in zidarstvo: predloge vsake vrste za risanje, kalupi stavbni;
- g) prirodznanstvo: zbirke prirodznanskega orodja, podobe i. t. d. za prirodznanski poduk;
- h) telovadstvo: orodje za nje in za nauk o plavanji, skrb za zdravje;
- i) pripomočki za začetni poduk o kmetijstvu;
- k) o obrtnijstvu;
- l) poslednjič gredo v to vrsto učila specialnih zavodov n. pr. zavodov za gluhome, slepe itd.

ad C. Na vsakem izdelku ktereга učenca (učenke) naj bode razkazano ime in starost njegova, koliko časa v šolo hodi, in pa potrditev šolskega ali zavodnega voditelja, da so namreč predomenjene reči resnične.

Dalje naj bode zaznamljena šola (ali zavod), od ktere je delo prišlo — s pridevkom, je li šola državna, občinska ali privatna; ali jo vzdržuje kaka verska ali svetna družba; ali je eno- ali pa večrazredna in koliko razredov da ima.

Pisne knjižice in risarije naj imajo prost zavitek.

Med deli gré pričakovati tudi ženskih del, ki se v šoli učé; del iz gluhome in vseh družih v vrsto šol za posebne predmete spadajočih učilnic.

III.

Učilišča ali založniki, kteri se hočejo vdeležiti učilne razstave v Gorici ali Poreču, naj se pri predsedništvu c. k. dež. šolsk. svetovalstva goriškega in isterškega v Trstu do 20. avgusta t. l. oglašé in napovedó, kakošne reči sub. II. omenjenih vrst mislijo poslati v razstavo, bodi si v Gorico ali v Poreč, ali pa tudi na oba kraja. Na tiste, ki se pozneje oglašé, ne bode mogla ozirati se šolska oblastnija.

Razstavne reči v Poreč namenjene naj se pošljejo (poštne proste) ondašnjemu c. k. okrajnemu glavarstvu pod napisom:

„Učilno-razstavne reči za c. k. deželno šolsko svetovalstvo Istorsko“.

„Vročé naj se c. k. namestništvu svetovalcu in okr. glavarstva voditelju

v Poreču (Parenzo).“

Reči namenjene učilni razstavi v Gorici naj se oddajajo pod napisom:

„Učilno-razstavne reči za c. k. deželno šolsko svetovalstvo Goriško-Gradiščansko.“

„Vročé naj se c. k. okraj. šol. nadzorniku in glavnemu učitelju Francu Vodopivec-u na c. k. učiteljskem izobraževališči

v Gorici (portofrei).“

IV.

Posebnemu odboru c. k. deželnega šolsk. svetovalstva za Goriško in za Istro bode skrb, da se učne reči v Gorici in Istri primerno razstavijo.

Razstavljenе reči se bodo razstavcem nazaj pošiljale na stroške posebnega v to namenjenega zaloga.

V.

Reči za razstavo odločene morajo najdalje do 15. septembra že biti odposlane, če ne, ne pridejo na razstavo.

VI.

Vsak razstavec mora, kedar kaj na razstavo pošlje, razločno naznaniti, ali hoče, da se mu reči nazaj pošljejo, ali pa, da jih c. k. deželnemu šolskemu svetovalstvu prepusti, da jih ono v javne namene porabi.

Svarilo.

Po naključji sem zvedel, da je nekdo (menda nek fant) pobiral po Ljubljani naročnino za „Brenceljna“ in tudi nekatere „Brenceljnovce“ naročnike nadlegoval celó z beraškimi listi, ktere je podpisoval z „Vredništvo Brenceljna“.

Da opravičim sebe ter obvarujem častite gg. naročnike „Brenceljnovce“ škode, sem primoran to objaviti s pristavkom, da jaz od julija lanskega leta nisem nikomur poslal še naročilnega lista, ako ga ni sam zahteval, in da bom to storil le po postreščeku šte. 2, ali po raznaševalcu „Slovenca“. Ob enem se obračam do tistih, ki so bili ogoljufani po naročilnih listih ali pa beraških pismih, z vljudno prošnjo, naj mi blagovolé to naznaniti, da bom vedel, kako ravnati z onim sleparjem. Pisma in listi se lahko poznajo, ker na njih ni pisave moje roke.

V Ljubljani 16. julija 1875.

Jakob Aléšovec.

Listnica vredništva.

G. J. K. v P.: Prejeli. Kar želite, se Vam pošlje, povesti pa še niso izdane.

G. F. M. na D.: Pismen odgovor brž ko bo količkaj časa. Smo z delom zelo obloženi.

Eksekutivne dražbe.

20. julija. 3. Tone Kovšca-vo z Razdrtega (5945 gl.), — 3. Peter Marinšek-ovo iz Senožec (2760 gl.), obe v Senožcah. — 2. Tone Bernejevo iz Orehka (843 gl.), — 2. Tone Gorjanc-ovo iz Orehka (1572 gl.), — 2. Fr. Gril ovo iz Orehka (844 gl.), — 2. Luka Bernejevo iz Orehka (472 gl.), — 2. Fr. Stradiot-ovo iz Neverk (1500 gl.), — 2. Jože Likon-ovo z Gornje Košane (550 gl.), — 2. Tone Lukežič-ovo z Gornje Košane (2975 gl.), — 2. Jože Srebot-ovo z Gornje Košane (993 gl.), — 2. Mart. Šušelj-ovo z Dolnje Košane (1570 gl.), — 2. Jože Domicelj-ovo z Dolnje Košane (771 gl.), — 2. Ane Skapin-ove iz Orehka (828 gl.), — 2. Matija Lekšan-ovo iz Bukovja (2550 gl.), vse v Postojni. — 2. Jan. Nemanič-ovo iz Želebeja (2115 gl.) v Metliki. — 2. Matija Černetič-ovo iz Bojanje vasi (1860 gl.) v Metliki. — 1. Štef. Bajc-ovo iz Podkraj (450 gl.), — 3. Tone Krušič-ovo iz Šentvida, obe v Ipavi. — 1. Janez Korošic-ovo iz Lepenč (2053 gl.) v Radoljci.

21. julija. 3. Jan. Legat-ovo iz Kosez (380 gl.) v Ljubljani. — 3. Urh Tercelj-ovo iz Hraš (685 gl.) v Kranji. — 2. Martin Turšič-ovo iz Laz (2375 gl.) na Vrhniki. — 2. Fr. Murnik-ovo (7286 gl.), — 1. Jan. Vodnik-ovo z Dola (1371 gl.), obe na Brdu. — 3. Helene Zrime-eve s Studenca v Ljubljani. — 2. Jurij Racoš-ovo iz Radoša (1520 gl.) v Metliki. — 1. Tone Tratnik-ovo (300 gl.) v Ipavi.

Na Štajarskem:

19. jul. 3. Fric Leskovcu (1900 gl.).
19. in 20. jul. Konjarovo blago v Sl. Bistrici.
21. jul. 1. Šumer v Stražgonjcih (800 gl.).
22. jul. 2. Damiš v Oseku (7141 gl.).
24. jul. Novak v Žerovincih (prostovoljno).

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšénice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa
v Ljubljani	2.60	1.80	1.45	1.00	1.50	1.40	1.50
v Kranji	2.40	1.70	1.50	0.95	1.50	1.30	1.35
v Loki	2.41	1.70	1.50	1.00	1.55	1.30	1.35
v Novomestu	2.20	1.85	1.10	1.00	1.60	1.65	1.60
v Sodražici	2.90	—	—	1.00	1.50	1.50	2.40
v Mariboru	2.10	1.80	1.35	1.05	1.50	1.30	1.70
v Ptuj	1.75	1.50	1.50	0.95	1.25	1.15	1.60
v Celji	2.35	1.80	1.55	1.15	1.75	1.50	1.70
v Celovcu	2.20	1.88	1.50	1.00	1.35	—	—
v Trstu	2.68	1.80	1.40	1.00	1.70	—	—
v Zagrebu	2.15	1.75	1.25	0.95	1.25	—	—
v Varaždinu	2.24	—	—	1.10	1.20	1.10	1.50
na Dunaju	2.60	1.80	1.50	1.00	1.55	—	—
v Peštu	2.60	1.60	—	1.00	1.20	—	—
v Pragi	2.55	2.20	1.60	1.40	—	—	—
v Graecu	2.26	1.60	1.65	1.10	1.44	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.52	0.50	0.54	0.50	0.50	—	—	—
Špeha „	0.40	0.36	0.40	—	0.36	0.38	0.39	—
Leče mernik	2.80	—	2.88	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.20	1.10	—	1.00	1.00	1.40	0.85	0.75
Fižola „	2.40	2.49	2.40	—	2.20	—	—	—
Sena cent	1.20	1.20	1.40	1.25	—	1.50	1.00	1.60
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prečiči cent	—	—	—	—	—	—	—	—
Govedinefont	0.27	0.26	0.17	—	—	0.25	0.26	0.26
Teletine „	0.23	0.28	0.20	—	—	0.25	0.27	0.26
Jaje za 10 kr.	5	8	7	7	6	—	—	—

Javna zahvala.

Dne 12. julija t. l. pobila je toča samostanski vinograd, ktereга sem bil pred nekoliko dnevi pri

„Minervi“,

občni vzajemni zavarovalnici proti škodi po toči,

zavaroval. Omenjena zavarovalnica je škodo precej pošteno in pravično preiskala in že danes odškodnino izplačala, za kar se njej oziroma gosp. **Janezu Jerebu**, ravnatelju za slovenske dežele v Ljubljani, srčno zahvaljujem.

V Nazaretu na Štirnem dne 15. jul. 1875.

O. Albert Pintar, l. r.

(57—1)

gvardijan.

Poziv.

V Rajhenburgu na spodnjem Štajarskem prav blizo kolodvora je naprodaj ali pa se v najem daje

lepa zidana hiša

s 3 sobami, 2 kleti, kuhinjo, sobo za hrano, živinskim in svinjskim hlevom, dvema vrtoma in borštom; hiša stoji tik potoka iz Save. Kraj ima zdrav zrak in posebno dobro studensčino; vse je posebno sposobno za kakega penzionista. — Več se zvé pismeno pod naslovom:

V. Z. hiš.-št. 5, Reichenburg, „poste restante“.

(55—1)

Priporočba orglarskega mojstra.

Prvega majnika t. l. so prečastiti gospod dravberški prošt Matevž Koglnik nove orgle v libelički farni cerkvi slovesno blagoslovili. Napravil jih je znani umetnik g. **Nace Zupan** iz Kroke na Kranjskem. Štejejo sicer le 11 registrov, vendar je prav veličasten, močen in prijeten njihov glas, in vnanja oblika okusna. Cena po običnem spoznanju za to mojstersko delo je nizka. Naj bo vrli umetnik vsem cerkvenim predstojništvom živo priporočen!

V Libečah 10. jun. 1875.

(52—3) Viktor Puher, župnik.

Naznanilo.

Lanz-eve „ročne mlatilnice“ prve vrste, letos še zboljšane, se dobivajo po nizki ceni in pod jako ugodnimi pogoji pri

P. Skale-tu

(56—2)

v Ljubljani na Poljanah.

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske specialitete
Gabriel Piccolija,
lekarnja v Ljubljani na dunajski cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni prašek.

Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zoboból in ustne bolezni, zoper gnojilobo in mahanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kdor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsim enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano naravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkusno in ne slabo dišeče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se s čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje s soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu pri vsih notranjih in vnanjih prisadib, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème, je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Špeciálno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepotičjem in lepotičnim sredstvom, ktera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajžev pulver. Izključljivo iz vegetabilčnih tvarin, posebno zdrav za kožo, ktereј podeli izvirno brhkost in čvrstost, kar se nuhaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Nezmotljivo sredstvo zoper mrzlico.

Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju. (36—11)